

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/172857,Kielce-Wreczenie-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci.html>
18.05.2024, 23:15

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności odbyło się 28 października 2022 roku w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Kielcach. Aktu dekoracji dokonał zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma. W wydarzeniu wzięł udział również dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał.

Podczas ceremonii odznaczonych zostało 14 działaczy opozycji antykomunistycznej z byłego województwa kieleckiego.

– Ten Krzyż jest wyrazem wdzięczności za to, że stanęliście w szeregu tych, którzy o ojczyźnie nie zapomnieli, gdy panowała w Polsce dyktatura komunistyczna przyniesiona przez Armię Czerwoną – mówił do odznaczanych działaczy zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

Odznaczeni Krzyżem Wolności i Solidarności:

Marek Bronisław Biskupski

Marek Bronisław Biskupski prowadził działalność opozycyjną w latach 1980-1986. Był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Kielcach. Po wprowadzeniu stanu wojennego pomagał rodzinom osób internowanych. Był jednym z inspiratorów strajku zorganizowanego w dniu 13.05.1982 r. w Zakładach Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej „Chemar” w Kielcach. Za zorganizowanie strajku 13.05.1982 r. został zatrzymany na 48 godzin w celu złożenia wyjaśnień i ukarany w trybie przyspieszonym przez Kolegium do Spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Kielce na karę grzywny na podstawie art. 50 ust. 1 Dekretu o stanie wojennym. 15.05.1982 r. otrzymał natychmiastowe wypowiedzenie umowy o pracę bez świadczenia pracy.

Zbigniew Boś

Zbigniew Boś był członkiem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Bazie Sprzętu i Transportu Kieleckiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich w Dyminach. W okresie akcji strajkowych aktywnie uczestniczył w redagowaniu żądań i postulatów pracowników. Internowany w dniu 13.12.1981 r. w Areszcie Śledczym w Kielcach. Internowanie uchylono

w dniu 30.04.1982 r.

Janusz Witold Chudzia

Janusz Chudzia w październiku 1964 r. zorganizował strajk w Studium Nauczycielskim w Busku. W okresie tworzenia struktur „Solidarności” był jednym z najaktywniejszych działaczy i inicjatorem założenia niezależnych związków zawodowych w Zbiorczej Szkole Gminnej w Działoszycach. Był inicjatorem powołania związków zawodowych w innych instytucjach na terenie Działoszyc oraz wśród rolników gminy Działoszyce. Został wybrany na członka Zarządu Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność”. Etatowy pracownik Delegatury Zarządu Regionu Świętokrzyskiego w Miechowie. Utrzymywał kontakty z działaczami antysocjalistycznymi i rozpowszechniał w swoim środowisku literaturę zawierającą wrogie treści. Internowany w dniu 13.12.1981 r. w ośrodku odosobnienia Kielce - Piaski. Zwolniony z internowania w dniu 29.04.1982 r.

Dariusz Figarski

Dariusz Figarski od 1985 r. do 1986 r. w Skarżysko-Kamienna zajmował się drukowaniem i rozpowszechnianiem na terenie Skarżysko-Kamienna nielegalnych wydawnictw m.in.: „Nurt”, „Tygodnik Mazowsze”, „Wola” i „Hutnik”. Z uwagi na prowadzoną działalność został tymczasowo aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Kielcach w okresie od 01.07.1986 r. do 10.09.1986 r.

Włodzimierz Green

Henryk Mikołaj Gruszka

Henryk Gruszka w okresie strajków na Wybrzeżu był redaktorem oraz inicjatorem postulatów składanych przez załogę Wydziału Remontowo – Mechanicznego Zakładu Metalurgicznego Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim. Poparł strajk zorganizowany w dniu 03.10.1980 r. w zakładzie pracy. Był przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” na Wydziale Remontowo – Mechanicznym Huty Ostrowiec i delegatem ZKZ, MKZ w Jastrzębiu. Brał udział w spotkaniach z działaczami KOR i KPN w Ostrowcu i innych ośrodkach w kraju. Angażował się w akcje związane z upamiętnianiem rocznic m.in. Katynia i 3 Maja. Internowany w dniu 13.12.1981 r. i osadzony w Areszcie Śledczym w Kielcach. Internowanie uchylono w dniu 30.04.1982 r.

Ireneusz Zenon Gryszkiewicz

Ireneusz Gryszkiewicz został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO w związku z wydarzeniami czerwcowymi w Radomiu i osadzony w areszcie, w którym przebywał do dnia 31.07.1976 r. Za udział w manifestacji w dniu 25.06.1976 r. został postawiony przed Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia w dniu 28.06.2021 r., następnie ukarany grzywną w postaci 50 zł oraz karą 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Jan Marian Jasiński

Zofia Niebudek

Zofia Niebudek prowadziła działalność opozycyjną od 1982 r. do 1989 r. Ukrywała w swoim mieszkaniu działaczy „Solidarności” ukrywających się przed aresztowaniem. Działała w Scenie Robotniczej Duszpasterskiej Ludzi Pracy – grupa wystawiała spektakle o charakterze patriotycznym w kościołach w Kielcach i okolicy. Brała udział w rozpowszechnianiu ulotek i prasy antykomunistycznej w środowisku nauczycielskim i młodzieżowym. Uczestniczyła w mszach za ojczyznę w Warszawie i Częstochowie oraz mszach ludzi pracy.

Krzysztof Obratański

Krzysztof Obratański w okresie od października 1983 r. do września 1985 r. należał do nielegalnej organizacji działającej na terenie Sierosławic, Końskich i Stąporkowa zajmującej się drukowaniem i kolportowaniem ulotek oraz malowaniem wrogich napisów. We wrześniu 1985 r. Krzysztof Obratański został zatrzymany i osadzony w areszcie tymczasowym, w którym przebywał od 16.09.1985 r. do 20.12.1985 r. W tym czasie został zwolniony z pracy i zawieszony na okres 1 roku w prawach studenta na studiach zaocznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach. Skazany przez Sąd Wojewódzki w Kielcach w dniu 28.02.1986 r. na 2 lata pozbawienia wolności z zawieszeniem na 4 lata, zakaz wykonywania zawodu nauczyciela na okres 3 lat oraz grzywnę w wysokości 130 000 zł.

Bogusław Skórski

Bogusław Skórski, spawacz w Stoczni Gdańskiej. Po wprowadzeniu 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego brał udział w strajku na terenie swojego zakładu pracy. 14 grudnia 1981 r. został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO i następnego dnia zwolniony. 3 maja 1982 r. wziął udział w manifestacji patriotycznej na terenie Gdańska. Podczas rozpraszania demonstrantów przez pododdziały ZOMO został zatrzymany. 5 maja 1982 r. został skazany przez kolegium ds. wykroczeń w Starogardzie Gdańskim na dwa miesiące aresztu. Opuścił Zakład Karny w Starogardzie Gdańskim w dniu 16 czerwca 1982 r. na mocy wyroku uniewinniającego wydanego przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim.

Teofil Zynek

Teofil Zynek prowadził działalność opozycyjną od 1982 r. do 1989 r. Był jednym z założycieli tajnych struktur Komisji Zakładowej „Solidarności” na terenie Zakładu Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej „Chemar” w Kielcach. Należał do Prezydium Rady Pracowniczej – spełniającej rolę związków zawodowych w „Chemarze”. Brał udział w przygotowaniu strajku w dniu 13.05.1982 r., który swym zasięgiem objął cały zakład pracy. Udzielał pomocy finansowej osobom, które zostały zwolnione z pracy z przyczyn politycznych. Kolportował prasę podziemną i książki bezdebitowe. Organizował tzw. „wycieczki krajoznawcze” autobusami zakładowymi na msze na Żoliborzu i demonstracje na terenie kraju. W dniu 09.02.1989 r. w jego mieszkaniu na spotkaniu byłych działaczy

opozycji z poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu pracy powołano Komitet Obywatelski i Tymczasową Komisję Założycielską NSZZ "Solidarność" w ZUCHiAP „Chemar” Kielce. Teofil Zynek został przewodniczącym Komisji Wydziałowej NSZZ „S” na Wydziale Armatury Jądrowej.

Odnaczeni pośmiertnie:

Bolesław Czekaj

Bolesław Czekaj był jednym z założycieli NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Hutniczo Przetwórczym Huty im. Marcelego Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim, członkiem Komisji Zakładowej w hucie, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Wydziałowej na Wydziale Kolejowym. Po wprowadzeniu stanu wojennego brał udział w strajku w hucie. Organizował Msze św. za Ojczyznę i Pielgrzymki Ludzi Pracy do Częstochowy. Od 1985 r. 1989 r. działał w podziemnych strukturach związku na Wydziale Kolejowym. Organizował zbiórki pieniędzy, kolportował nielegalne wydawnictwa na terenie huty oraz Ostrowca Świętokrzyskiego. W 1989 r. był działaczem w Komitecie Obywatelskim.

Przemysław Witek

Przemysław Witek, nauczyciel historii w Technikum Geologicznym w Kielcach, we wrześniu 1980 r. był jednym z organizatorów NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy. Aktywny działacz „Solidarności” Regionu Świętokrzyskiego - brał udział w redagowaniu Biuletynu NSZZ „S” Regionu Świętokrzyskiego, który był kolportowany na terenie Kielc przez młodzież szkolną. Wraz z innymi działaczami reaktywował w październiku 1980 r. Komitet Obrony Więzionych i Prześladowanych za Przekonania w Kielcach przy Zarządzie Regionu. Przemysław Witek redagował „Robotnika - Niezależny Informator Kielecki” - pismo wydawane przez Komitet. W dniach 21-22.11.1981r. brał udział w Ogólnopolskim Zjeździe Komitetu Obrony Więzionych i Prześladowanych za Przekonania w Radomiu. Internowany w okresie od 14.12.1981 r. do 28.09.1982 r. Osadzony w Areszcie Śledczym w Kielcach. Od 28.05.1982 r. do 28.07.1982 r. przebywał w szpitalu w Kielcach. W dniu 31.07.1982 r. przeniesiony do Ośrodka Odosobnienia w Rzeszowie. Następnie skierowany do Ośrodka Odosobnienia w Łupkowie. W sierpniu 1984r. zorganizował Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej w 70 rocznicę wymarszu - za co został ukarany orzeczeniem Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Naczelniku Miasta i Gminy w Jędrzejowie z dnia 01.10.1984 r. grzywną w wysokości 15 000 zł, kosztami postępowania oraz podaniem orzeczenia do publicznej wiadomości.

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 r. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 r. przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta RP na wniosek prezesa IPN działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Źródłem uchwalenia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP.

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński

Kielce. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności. Fot. Dariusz Skrzyński